

Z a z a k l a d i

=====

Igra za odraščajočo mladino v petih dejanjih
s petjem.

Osebe:

Tomažove, kmet in župan,
 Franca, njegova gospodinja
 Jerica, njegova rejenka
 Joz, sirar,
 Mina, planšarica
 Šimen, } *devar*
 Jur, } *divja lovec*
 Robar, lovski čuvaj
 Marincelj, zeliščar
 Lipe, } mlada pastirja
 Cene, }
 Lojze, } starejša pastirja
 Tone, }
 Micka, }
 Špelca } planšarici

Pastirji in planšarice - Medved z mladiči, zajci.
 Godi se v bohinjskih planinah. *stari časi*

Original (vripi)
Špicar J.

I.

Na planini. Čisto v ozadju visoke, skalnate gore (Triglav), bolj spredaj planina Tu in tam drevo. Spredaj na desni sirarska koč, pred njo miza s klopni. Lep, sončen dan.

1. prizor.

Tomažovc, Mina, Jerica. Lipe, Cene.

Jerica (snaži posodo in poje): Pastarica kravce pase, ona ima svoje špase.

Pastirc`pa pravjo he, juhe, na planincih luštno jei.t.d.
Tomažovc (sedi poleg Mine pri mizi, je kruh in sir, ko je Jerica nehala snažiti in peti in hoče odnesti posodo v koč): No, kako je, Jerica?

Jerica: Bo že!

Tomažovc: Ali ti ni všeč na planini?

Jerica: Kdo pravi, da mi ni?

Tomažovc: Ti, ko ne rečeš drugega, kakor "bo že".

Jerica: Sem pač tako navajena. Bo že, no!

Tomažovc: Ali bi bila raje doli?

Jerica: Vse eno mi je. Za spremembo sem pa prav rada tukaj.

Tomažovc: No vidiš! Potem je pa le prav, da sem te dal gori.

Jerica: Je ja!

Tomažovc: Ali se kaj razumeta z Min?

Jerica: Jaz prav dobro, samo ne vem, kako so oni zadovoljni z mano (Odnese posodo v koč.)

2. prizor.

Prejšnji brez Jerice

Tomažovc: Kako se kaj komendira - punca?

Mina: Kar dobro. Pripravna je pa pridna, res.

Tomažovc: No, prav! Tudi doma je delavna in zmiraj vesela.

Mina: Tudi tukaj je ne vidim nikoli držati mulo, ali pa klepetati po nepotrebem. Prav vesela sem je, kakor bi bila moja. Tudi ti nisi naredil napak, da si jo vzel v hišo, ko so jo dobili še ^vpovojih na občino.

Tomažovc: Kaj pa sem hotel! Ranjki se je ~~pa~~ otrok smilil in je rekla. Vzemim jo! Ena usta več ali manj pri hiši.

Mina: Dobro delo sta opravila oba, ti in ranjka, Bog ji daj nebesa.

Tomažovc: Je le škoda, da je ona prezgodaj umrla, ki je bila navezana na dekliča, kakor prava mati.

Mina: Saj tudi Franca skrbi za njo.

Tomažovc: Je že res. Franca je pač vendarle ^{samo}/gosposdinja pri hiši in ne more tako, kakor mati.

Mina: Ti si pa tudi dober, kakor bi bil njen pravi oče.

Tomažovc: Ne rečem, saj ^{jo}imam rad, kakor bi bila moja. Ravno zato bi rad videl, da se deklič nauči vsega, kar je treba za gospodinstvo. - No, saj ti lahko povem, pa nikar ne ~~p~~pravi nikomur. -

Mina: Ne bom, ne! - Saj veš.....(Se primakne bolj k njemu.)

Tomažovc: "Ta mlada" bo pri nas...

Mina: Kdo?

Tomažovc (skrivnostno): Jerica?

Mina: Jerica!

Tomažovc (prikima.)

Mina: Kako pa to, vendar?

Tomažovc: Opazil sem, da jo naš Janez rad vidi in sem kar kontent.

Mina: Ko pa nič nima!

Tomažovc: Nič ne de. Je zmiraj boljše, da vem, koga vzame, kakor pa, da se zatrapà v kako gos, ki bo imela doto, srca pa nič.

Mina: Tudi res!

Tomažovc: Imamo dosti takih zakonov. Jerica je pa po naše vzgojena in ve za vse pri hiši, ker tudi doma dela vse od kraja. Pridna in poštena je. Še nikdar se ni ~~le~~^{le}eno besedo ~~voj~~^z zlagala. Vidiš, to je pa več, kakor vsaka dota.

Mina: Kaj pa Janez?

Tomažovc: Kako?

Mina: A, da gleda za njo?

Tomažovc: Saj pravim!

Mina: Pa ona?

Tomažovc: Tako ga ima rada, kakor bi bil njen brat.

Mina: To je pač še otroška ljubezen.

Tomažovc: Ne bo dolgo, bo pa še druga prišla, če ni že.

Mina (se smeje): Hihih! Imaš prav! Hihih! Če ni že! To kar mimogrede pride. Še ne veš, kdaj!

Tomažovc: Prav zato sem jo dal v planino, da se tudi tega navadi in, ker si ti tukaj za majarco. Vem, da je v dobrih rokah.

Mina: Braz skrbi, Tomažovc! To pa brez skrbi!

Tomažovc: Kakor rečeno. Mina: Molči! (Vstane.)

Mina: Veš, da! Kakor grob. (Vstane) Kam pa zdaj na enkrat?

Tomažovc: Malo pogledat po planini.

3. prizor.

Prejšnji, Šimen, Jur.

Šimen in Jur (prideta po hribu doli, nosita puške, zgledata Tomažovca, hitro zavijeta za koč.)

Tomažovc (je stopil malo v ozadje in zgledata Lipeta in Ceneta): Kaj pa vidva tukaj? Ali tako pazita na živino?

Lipe: Mene boli trebuh.

Cene: Mene pa zob.

Mina (Ju zagleda): A, ta dva! Kaj vaju boli?

Lipe: Mene trebuh.

Cene: Mene pa zob.

Mina (se smeje): Nič drugega? Lenuha, grda!

Lipe: Lenuha, ja. Vi ne veste, kako boli trebuh!

Cene: Pa zob!

Mina: Seveda, ne. Sem še premlada.

Šimen in Jur (prideta izza koč^o *by pisk.*)

Šimen: O, Tomažove!

Jur: Si tudi ~~pa~~ prišel gori?

Tomažove: Pogledat malo za živino. Kaj pa vidva?

Šimen: Tako po navadi.

Tomažove: Mina, daj jima ga malo pokusit.

Mina: Katerega?

Tomažove: Od tega, ki sem ga prinesel. Pa sedimo še malo. Pojdem pa potem pogledat. Sedite! (Sedejo k mizi.)

Mina (je šla v koč^o in prinese ^{čudaro} steklenico na mizo): Kar iz čutare ga dajta. Pa ne preveč, Šimen, da ne bo prehitro prazna.

Šimen: Nič bati, Mina!

Mina: Ti imaš bolj na dolge ~~požirnik~~ naravnen požiralnik.- Moram pristaviti za žgance. (Odide v koč^o.)

4. prizor.

Prejšnji brez Mine potem Joz.

Tomažove: Ali si ga že kaj veliko nakuhal, Jur?

Jur: Precej. Ravno danes sem spet zažgal novo kopo. (Pije.)

Tomažove: To bo denarja na zimo!

Jur: Kolikor ga bo, ga bo premalo.

Šimen: Kakor pri meni. (Pije.)

Joz (pride s planine, zgleda družbo): O, Tomažove! Da si tudi prišel enkrat. (Sede k mizi.)

Tomažove: Saj sem moral malo kaj prinesti, da ne bosta z Mino otepala suhih žgancev, pa malo tegale. (Kaže na čutaro.) Pokusi ga, je tepkovec.

Joz: To pa že! (Pije.) Ni napak! (Šiknu in Jurju) Kaj pa vidva? Ali imata praznik danes?

Jur: Kopa sama gori.

Šimen: Jaz pa sem ^{se} predat, kje bomo začeli zdaj sekati, ko bomo pod plazom gotovi.

Joz: Ali veste, kaj mi je pravil borštnar tam doli!

Tomažove: Kaj?

Joz: Da je sledil medveda.

Tomažove: Medveda? (Jur in Šimen se pomenljivo spogledata.)

Joz: Tako pravi.

Tomažovc: Ali je mogoče?

Joz: Zakaj pa ne?

Šimen: Lahko, lahko!

Jur: So jih že streljali včasih tukaj.

Tomažovc: Kje pa?

Joz: Kar malo od Cvetkove frate not v močvirju so se poznali sledovi.

Tomažovc: Bo še nevarno za ovce, da se jih ne bi lotil.

Joz: Še ne vem, da bi se jih bil.

Šimen: Nekateri trdijo, da se jih, drugi da ne. Ne vem.

Joz: Če je res, ga bo treba spraviti v kraj. Kaj bo taka zverina v planini.

Šimen: Drži se le v hosti, v višje lege ne gre.

Joz: Mi pa vendarle pasemo tudi ob gozdovih. Varno ni!

Jur: Hm, medved! Če bi ga mogel dobiti!

Joz: Ne bi bilo napak! Slišal sem, da je koža nekaj prav posebnega. Zakaj, ne vem.

Tomažovc: Seveda je, ker je redka kožuhovina.

Joz: In draga, draga! Samo velika gospoda si more privoščiti kožuh izž nie. Mišo bi lahko kupil za njo!

Šimen: Par let bi živel od izkupička.

Jur: Vso družino bi oblekel pa še par koz bi kupil.

Joz: Še več, še več!

Tomažovc: Nič o tem ne govorim, saj ga ne bomo streljali mi, ampak grajski lovci. Nam gre le za to, da spravimo mrcino preč in obvarujemo naše ovce škode. (Vstane.) Grem malo za živino pogledat.

Lipe in Cene (se skrijeta na levo.)

Šimen: Moram k ljudem. Hvala zanj. (Kaže na čutaro.) Vstane.)

Jur: Jaz tudi, Tomažovc. (Vstane.)

Joz: Grem s tabo, Tomažovc. Se bova še kaj pomenila.

Šimen (Tomažovcu): Kmalu spet kaj pridi.

Jur: Pozdravi pri nas, če poideš kaj mimo. (Odide s Šimnom).

Joz: Greva? (Kliče v koč.) Mina, jaz grem s Tomaževcem k živini.)

Tomažovc: Pa pojdiva! (Odideta v hrib.)

5. prizor.

Lipe, Cene.

Lipe in Cene (prideta iz skriališča.)

Lipa: Ali si slušal!

Cene: Kaj?

Lipe: Od medveda?

Cene: Sem!

Lipe: Kaj?

Cene: Kaj! Ali te še boli trebuh?

Lipe: Saj me nič ni. Pa tebe zob?

Cene: Me tudi nič ni!

Lipe: Zdaj sva slišala od medveda! To bi bilo nekaj!

Cene: Kaj?

Lipe: Če bi ga imela!

Cene: Midva?

Lipe: Seveda! Pomisli, kaj bi dobila za medvedovo kožo!

Cene: A, jaaaa! - Če bi ga imela!

Lipe: Seveda! Imeti bi ga najprej morala, drugače ne bi mogla prodati kože.

Cene: Imeti! Imeti!

Lipe: To je, vidiš!

Cene: Pa, kako priti do njega?

Lipe: Poiskati ga je treba.

Cene: In kaj potem?

Lipe: Potem? (Premišluje.) Potem?

Cene: Prijeti ga in ...

Lipe: Prijeti?....Medveda!

Cene: Kako pa drugače?

Lipe: Kje?.....

Cene: Kaj?

Lipe: Prijeti?

Cene: Za rep, ali pa za ušesa!

Lipe: Ti....da bi ga prijel? ... Za rep, ali pa za ušesa? Hahaha!

Cene: Jaz že! Ti, seveda ne, ko si tak strahopetec.

Lipe: In kaj potem?

Cene (ne ve odgovora): Potem....

Lipe: Midva hočeva le kožo. Ali misliš, da jo bo medved slekel, kakor suknjič, ko mu boš ukazal?

Cene: Jaz ga primem....

Lipe: In medved poreče: Prosim, gospod, kaj želite....Hahaha!

Cene: Nikar se ne norčuj! Stvar je resna!

Lipe: Pa še kako! - Kako pa so drugi napravili?

Cene: Kateri?

Lipe: Ki so vzeli medvedu kožo. Saj so se zgovarjali tam pri mizi, kako so jo dragó prodali. Ali nisi slišal?

Cene: Ne.

Lipe: Streljali so jih!

Cene: Streljali?

Lipa: Kako pa si mislil? Na lov so šli na nje s puškami. In nič drugače.

Cene: Zdaj pa vem! Zdaj pa vem! Juhuhu! Že vem, kako!

Lipe: Kako?/Tudi midva lahko greva na lov.

Cene: Z golimi rokami?

Lipe

Cene: S puškami!

Lipe: Kje pa jih imava?

Cene: Ali nisi videl, da jih Šiman in Jur vedno skrijeta pod seno na svisljih. Danes sta jih tudi. Na tihem, da nobeden ne bo videl, jih vzameva in hajd na medveda. Kožo bova drago prodala potem pa adijo pastirska revščina v planini. Kdo naj se^o da komandira-ti od teh neumnih kmetavzarjev! Jaz si bom kupil najprej gospo-sko obleko z irhastimi rokavicami pa zlato uro s takole debelo verižico.

Lipe: Jaz pa mami nove coklje in sestri oprižano krilo za nedelje.

Cene: Potem pojdem pa v mesto in bom hodil po trgu gor in dol s sreb-rom okovano palčko v roki, da me bo vse gledalo.

Lipe: Si bom tudi jaz privoščil. Na žegnanje si bom kupil lecta in po-lič medice, da bomo imeli vsi trije doma zadosti.

Cene: To ni vse skupaj nič, kar praviš ti. Jaz si bom kupil konje in kočije pa se bom vozil okrog, da bodo naši bogatini kar strmeli in pastirji kar popekali od zavisti in jeze.

Lipe: Jaz bom pa raje mami kupil še eno kožo, da^o žmirej mleko pri hi-ši, ko ga zdaj ni, kadar ta ostavi, ki jo imamo. Juhuhu! To bo življenje!

Cene: Jaz se odslej sploh ne zgovarjam več s temi cepci tu v planini. Vse, kar hočem misliti, je medvedova koža.

Lipe: In to, kako bi jo dobila.

Cene: Le glej, da me ne pustiš na cedilu. Midva morava držati krepko skupaj, da veš.

Lipe: Kako pa misliš!

Cene: Samo mene poslušaj in ubogaj, kaj porečem. Zdaj sva še pastirja, dolgo ne bova več!

/Kuplet/
 Revna zdaj sva še pastirja,
 kmalu pa drugače bo.
 Sreča nama se ponuja.
 Uboštvo vzelo bo slevo.
 Na medveda, na medveda
 čvrsto pojdeva oba!
 Polne žepe, polne žepe
 si zasluživa zlata.
 Do sedaj sva krave pasla,
 jedla nezabeljen sok.
 Ej, potem bova gospoda,
 brihtne glave, mehkih rok.
 Na medveda, na medveda i.t.d.

/Ples./

6. prizor.

Prejšnja, Mina.

Mina (je že skoro ob koncu plesa stopila na prag, gleda, ob koncu):

To jih poglej. Kakor dva kozla skačeta in norita, na živino pa naj drugi pazijo. Le ne vem, čemu sta v planini.

Cene: Saj ne bova več dolgo. (Hodi ponosno sem in tja)

Lipe: Mhm, jaz tudi mislim, da ne.

Mina: Kam pa mislita sfrleti, kam?

Cene: Nikomur nič mar!

Mina: Pa ja ne pojdeta za kakšna ministra?

Lipe: Če ne še kaj več!

Mina: Bog vaju nesi pa veliko sreče! (Gre v kočo.)

7. prizor.

Prejšnja brez Mine.

Cene: Da mi ja kaj ne zineš!

Lipe: Ne bom, ne!

Cene: Tudi od pušk ne!

Lipe: Kaj pa misliš.

Cene: Če ne, jih skrijejo.

Lipe: Vem.

Cene: Še slutiti ne sme nobeden.

8. prizor.

Prejšnja, Tomažovc, Joz.

Tomažovc (pride z Jozom): Kar lepa je živina.

Joz: In od sreče moramo govoriti, da gre še vse ~~ppppppp~~ tako nekako v redu naprēj, Vsi še kar lepo ubogajo (Cene in Lipa se skrijeta.) razun onih dveh poštalencev.

Tomažovc: Prihodnje leto naj ostaneta doli.

Joz: Tukaj itak nič ne koristita. - No pojdi, da še v bajti malo pogledaš. (Gresta v kočo.)

Lipe (Cenetu, ki prileze za njim iz skrivališča.): No, zdaj sva pa slišala.

Cene: Še prej bova šla! Kdo bo čakal na jesen, da bomo gnali doli. / Večerna zarja./

9. prizor.

Lipe, Cene, Jerica.

Jerica (prinese iz kočice škaf, v katerem je še malo vode, ki jo, ne da bi pogledala izlije na Cenetu. Škaf postavi proti soncu na polico).

Cene: No, kaj pa pomeni to?

Jerica: Ti si tukaj? Nisem nič videla.

Cene: Prihodnjič pa poglej, trapa. (Upre roke v bok.)

Jerica: Kaj pa se postavljaš tod okoli in se držiš, kakor lonec na dva ročaja.

Cene: Držim se, kakor hočem, ti dekla, zarukana.

Jerica: Na! (Mu da zaušnico.) Ti, gospod, kravji! (Gre v kočo.)

10. prizor

Prejšnja brez Jerice.

Lipe (se smeje)

Cene: Ti se smeješ! Že prav! Tako držiš z mano!

Lipe: Kaj pa je potem, če se smejem? Saj ne zaradi medveda.

(Oddaljeno zvonkljanje živine, ki se približuje.)

11. prizor.

Prejšnja, Lojze, Tone, Micka, Špela, pastirju, planar

Lojze (kaže na Ceneta in Lipeta): Tu ju imaš!

Tone: Kakor, da sta na letovišču, ne pa za pastirja v planini!

Cene (potegne Lipeta k sebi in oba stopita ob stran od drugih.)

Micka: Pogledaj, kako se štemano držita.

Špela (stopi k njima): He! Ali sta zacoprana, kaj?

Cene: Kaj tebi mar! Kdo pa se zgovarja s tabo?

Špela: Uh, saj ni treba, če nisem dosti olikana za vaju.

Lojze: Pusti čmerike! Ju je že mora tlačila ponoči, da sta taka.

Micka: Ali pa sta hrastačo pohodila.

Tone: Kje? Fižol je bil sinoči za večerjo in ju še danes napenja.

Špela: Napuh, pa ne fižol.

Cene: Ste še vsi skupaj še preneumni za me! (Pokaže jim osle in odide. Ker Lipe ne gre sam za njim, za potegne za sabo.)

12. prizor.

Prejšnji brez Ceneta in Lipeta.

Micka: Kakšna sta!

Špela: Prevzetna in visoka sta bila že zmiraj.

Lojze: ^{ne}Lojze ravno ne.

Tone: Cene ga tako zavaja.

Micka: Ali prav taka, kakor danes, še nista bila nikoli. Nekaj se je moralo zgoditi ž njima.

Špela: Nemara sta pa res zacoprana.

Lojze: Beži, beži!

Tone: Kdo pa naj ju zacopra?

Špela: Kaj se ve!

Micka: Vse je mogoče.

13. prizor.

Prejšnji, Mina.

Mina: Slišite! Tomažove je tu.

Tone: Smo ga videli.

Mina: To veste, da ima zelo rad petje. Dajtedajte, pa vrežite eno pravo. Sami veste, kaj ima rad.

Lojze: Dobro (drugim) kaj ne?

Vsi: Pa ja!

Micka: Samo, Jerica mora priti pomagat.

Špela (potihem Micki): Saj brez nje tudi gre.

Mina (kliče v kočo): Jerica, pojdi sem!

14. prizor.

Prejšnji. Tomažovec, Joz, Jerica.

Jerica (pride iz kočice): Kaj je, teta?

Mina : Zapeli boste.

Tomažovec (pride z Jozom iz kočice) Ste prignali?

Mina: Zdaj pa tebi na čast, Tomažovec, eno, ker si nas tako počastil s svojim obiskom.

Tomažovec: To je pa lepo!

Zbor: Pastirji veseli
 zdaj bomo zapeli
 vam pesmice lepo od naših planin,
 kjer cvetje nam klije
 pa sončece sije
 in vetrič prihlija nam
 od snežnih višin.
 Tu gori poleti
 nam dano je peti,
 kot ptičicam v gozdu
 vse dni in noči.
 Nad širno dobrovo
 gor v sončno višavo
 iz srca nam pesem
 domača kipi,
 ker nič nas ne tare in
 in nič ne skrbi.
 Pastirji veseli, pastirji veseli,
 pastirji veseli smo mi!

Zastor.

II.

V gozdu s pogledom na jaso in na gore.

1. prizor.

Lipe in Cene.

Lipe in Cene: Kuplet: Le počasi sled za sledom
(nosita puške) in previdno za medvedom!
Brum, brum, brum!
Ni, da bi se kaj mudilo
in prehitro kaj storilo.
Brum, brum, brum!
Le prav tiha in previdna,
da ostaneva nevidna!
Brum, brum, brum!
Ko pa prišla bo zverina,
planeva na kosmatina:
Puf, pof, puf!
S kože brž ga bova dela
petlej pa domov hitela.
Hola, hola, hopsasa!
Kmalu v žepu bo zlata!
Bo zlata, bo zlata -
Hola, hola, hopsasa!

Lipe: Kaj misliš, ali naju je kdo videl?

Cene: Mislim, da ne. Da sva le puške tako lahko izmaknila!

Lipe: To je še sreča. Bogve, ali naju bodo kaj iskali, ko sva kar tako zginila.

Cene: Ne bodo naju, ne! Sva jim premalo pri duši.

Lipe: To je pa res. Ti, Cene!

Cene: Kaj?

Lipe: Ali se nič ne bojiš?

Cene: Jaz? Kaj pa misliš!

Lipe: Ali res ne?

Cene: Kje pa?

Lipe: Prav zares?

Cene: Ne, n^o! Čemu bi se bal! Saj imam puško.

Lipe (pogleda po puški): Saj res! Jaz tudi.

Cene: No, vidiš!

Lipe: Meni še zdaj ne gr^o v glavo.

Cene: Kaj?

Lipe: Da bova imela medvedovo kožo in kaj bova vse dobila zanjo.

Cene: Nič ne premišljuj in bodi pripravljen.

Lipe: Kako?

Cene: Da boš streljal. ko pride medved.

Lipe: Pa ti tudi.

- Cene: Veš, da!
- Lipe: Takole. (Nameri s puško.)
- Cene: Le pazi, da ne zgrešiš.
- Lipe: Pa ti tudi.
- Cene: Za me se nič ne boj.
- Lipe: Ampak.....delila bova pa točno na polovico.
- Cene: Meni gre prav za prav več.
- Lipe: Zakaj pa?
- Cene: Ker sem jaz prvi slišal, ko so se zgovarjali o medvedu.
- Lipe: To pa ni res! Jaz sem slišal prvi in sem povedal tebi.
- Cene: Ne, jaz! Še dobro vem!
- Lipe: Jaz pa tudi vem.....
- Cene: Ti, poglej, kaj pa je tam? (Kaže na levo.)
- Lipe: Kje?
- Cene: No, ali ne vidiš tam za grmom.
- Lipe: Nekaj se giblje. Veje se majejo! Oooooo! Medved!
- Cene (gleda in se začne tresti): Medved! Oooo! (Se skrije za drevo)
- Lipe: Giblje se! (Premor) Sem gre! (Čuje se šum, kakor da leti žival po suhem listju) Skočil je! - Že teče, že teče! (Stopi na stran, odkoder je prišel šum in gleda) Glej ga, glej ga tam doli.....
- Cene (prileze izza drevesa): Kje?
- Lipe: Tam doli ga nese.
- Cene: To je vendarle zajec!
- Lipe: Zajec, pa sva se ga tako bala!
- Cene: Jaz se ga nisem prav nič bal.
- Lipe: Si se ja!
- Cene: Prav nič!
- Lipe: Zakaj pa si se skrili za drevo.
- Cene: Prav nič se nisem skrili, da veš.
- Lipe: Saj sem videl.....
- Cene (nameri najti s pestjo): Še eno mi reci!
- Lipe: S tabo pa res ni kaj začeti.
- Cene: Pa nikar. Če ti kaj ni prav, pa pojdi-
- Lipe: O, seveda, da boš sam pograbil kožo! Se ne odmaknem za vse na svetu.
- Cene: Kakor češ! Meni je vse eno.
- Lipe: Pazi malo. Meni se zdi, da nekaj gre. Glej, tamle. (Kaže v stran.)
- Cene: Saj je res. Nekaj gre. Gre, gre!
- Lipe: Križ božji, medved je!
- Cene: Ojoj. ojoj! Medved! (gleda okrog, kam bi planil, bega sem in tje, potem vrže puško preč in spleza na drevo.)
- Lipe (pripravlja puško, da bi ustrelil): Cene, Cene! Kje pa si! (gleda okrog in zapazi Ceneta na drevesu.) Oho! Tako! (Gleda ok-

rog sebe, vrže puško preč in leže na zemljo, kjer ostane nepremično, kakor bi bil mrtev.)

2. prizor.

Prejšnja, medved.

Medved (pride od strani in brunda po svojem načinu. Hodi okrog, obira jagode z grmovja in voha po tleh, končno pride do Lipeta in ga voha po vsem telesu, posebno pri glavi. Hodi še nekaj časa okrog potem odide.)

/Nekaj časa je vse tiho./

3. prizor.

16.1

Prejšnja brez medveda.

Cene (pogleda z drevesa in ogleduje okolico, na to, potihem): Lipe! (Lipe se ne gane) Lipe! (Lipe se še ne gane.) Ali je že šel? (Lipe ne odgovori) Slišiš! (Gleda okrog sebe potem previdno zleze z drevesa in se še ozira potem stopi k Lipetu) He, Lipe! (Ker ni odgovora, ga strese v tem zapoje prav blizu krekovec, ki preleti z drevesa na drugo. On se ustraši, zbeži k drevesu in hitro pleza do sredine debla, kjer čaka, kaj bo. Ko ~~se ne~~ ^{mu} ~~je~~ nobenega šuma več, prileze previdno doli, ogleduje na vse strani in stopi k Lipetu) Lipe! Lipe! (Prav blizu njegove glave Vstani!

Lipe (ga sune s pestjo): Pusti me, jaz sem mrtev!

Cene: Mrtev?

Lipe (sede viš): Ali ne vidiš?

Cene: Zakaj pa si legel na tla?

Lipe: Moja stara mati so nekoč pripovedovalâ, da se medved mrtvega človeka ne loti. Ko si ti všel na drevo, sam nisem upal streljati nanj, ² in sê¹m hitro legel na tla in se naredil mrtvega. No vidiš, pa me je pustil pri miru.

Cene: Streljal bil!

Lipe: Zakaj pa ti nisi?

Cene: Jaz sem se umaknil in čakal, da bo počilo, potem bi bil že tudi jaz prišel....

Lipe: Ko bi bil enkrat medved na tleh, kaj ne?

Cene: Da bi bil prišel tebi na pomoč. Kje pa so puške? (Gleda.)

Lipe (pobere svojo puško): Moja je tukaj.

Cene: Moja pa tudi. (Pobere puško.) Dobro te je ovohal od vseh strani.

Lipa: Tebe na drevesu ni mogel.

Cene: Zdelo se mi je, kakor, da ti nekaj pripoveduje na ušesa.

Lipe: Saj mi tudi je.

Cene: Res? Kaj pa?

Lipe: Veš, kaj mi je rekel?

Cene: Kaj?

Lipe: Dobro poslušaj!

Cene: No?

Lipe: Na desno uho mi je dejal: Ne prodajaj medvedove kože prej, predno medveda imaš.

Cene (se smeje): No zdaj pa imaš!

Lipe: Pa ti tudi! In veš, kaj je rekel na levo uho?

Cene: Kaj;

Lipe: Kdor svojega prijatelja v sili zapusti, je slab človek. (Se obrne od njega.)

4. prizor.

Prejšnja, Robar.

Robar (pride ^{9 puško} /pochaši in tiho): Oha! Lej jih, lej jih, tiče! Kaj pa delata vidva tukaj, pa ^Spuškama. (Ne odgovorita) Kaj? - Zgodaj sta začela, potepina, nemarna. Zdaj le kar z barvo na dan. Kdo pa sta?

Lipe: Jaz, jaz sem Lipe.

Robar: Kakšen Lipe? Čegav?

Lipe: Pe - Pezdinjska Pezdinjev.

Robar (Cenetu): Pa ti, smrkovec?

Cene: Če - Cene!

Robar: Čegav?

Cene: Re-ro - gačev.

Robar: Le čakajta me! Bomo zaplesali. Kje pa sta puške dobila? (Ne odgovorita.) Kje sta jih dobila? (Lipe in Cene se vprašaje spogledujeta in ne odgovorita) Na kaj sta šle v hosto? Kaj sta hotela streljati? *(Hina ozave puške.)*

Lipe (v strahu): Med - medveda!

Cene (ga grdo pogleda in sune s komolcem v bok, potihem): Tepec!

Robar: A, medveda, medveda. No, prav prava se mi zdita za lov na medveda. Ti smrkovci, ti, predrzni! Zdaj kar pojdimo, bosta že v kehi premišljevala o medvedu! Halo, naprej!

Lipe in Cene (gresta, za njima Robar.)

/Nekaj časa vse tiho, le tu in tam glas kake ptice./

5. prizor.

Medved z mladiči.

Medved (pride s par mladiči.)

/Ples medvedov/

Zastor.

III.

Na planini, kakor v I.

1. prizor.

Mina, Joz

Mina (sedi na klopi in mede): Pojdi, pojdi, Joz, jaz že ne verjamem.

Joz: Če je pa v bukvah zapisano. (*Fine Kolomonov pred sabo na mizi*)

Mina: Pa naj bo.

Joz: Saj je tiskano.

Mina: Čeprav! Ali misliš, da je vse res, kar je tiskanega, Jaz ti pa rešem, da je le malokaj res, pa naj bo v bukvah ali v časopisih.

Joz: Ženska si, pa nimaš nobene vere.

Mina: Več, kakor marsikak fajmošter, ali tega ne morem manjti verjeti, pa je.

Joz: Jaz pa! Že stari ljudje so pravili, da hodi Lah v Bogatin ~~na~~ po zlato.

Mina: Ne rečem, da je kdaj hodil. Od sedanjih ljudi ga ~~pa~~ še nobeden ni videl in vendar zmiraj enkrat kdo leze v hribe.

Joz: Saj se nevidnega naredi.

Mina: To še celo tudi!. Joz, Joz, ti si še nekje za zadajem.

Joz: Bomo le videli!

2. prizor.

Prejānja, Jerica.

Jerica (prinese na glavi škap, v desni kangljo.)

Mina: Saj ni treba, da neseš toliko na enkrat, Bi bila ena reč dovolj

Jerica: Kde bo hodil dvakrat, ko gre ~~pa~~ na enkrat lahke!

Joz: Kar v kuhinjo postavi.

Jerica (odide v kočo.)

Mina: Preveč se žene punca.

Joz: Zato pa drugi premalo.

Mina: Le glej, da se ti ne boš pretrgal pri tvojih Kolomonovih bukvah.

Jerica (stopi na prag): Onih dveh že spet nikoder ni.

Mina: Ceneta in Lipeta?

Joz: Kdo ve, kaj spet uganjata.

Mina: Frida nič. (Jerici) Fižola bo treba pristaviti.

Jerica: Potem ga moram pa še prebrati. (V kočo.)

Joz: Ali so ga kar z vsem skupaj poslali gori.

Mina: Saj vedno. Izmeček pa za prašiča skuham.

Joz: A, tako!

Jerica (prinese v posedi fižel in ga vsuje na mizo, sede zraven in začne prebirati.)

Pesem: Maslo je v pinji, na mizi fižov,
v kotlu se žganci, da vsak bo dost'nev.
Tralala, tralala, tralalale.
V penvi. ecvirki, klobase vise,
v peči pa štruklji, rumeni cvrče.
Tralala i.t.d.
Brenta, polenta pa skuta in sok!
Potlej pa delo nam pejde od rok.
Tralala i.t.d.

Jerica (pobriše izbrani fižel v lonec, izmeček v prädpasnik): Ga
kar pristavim?

Mina: Le!

Jerica (odiše v kečo.)

3. prizor.

Prejšnja brez Jerice.

Joz: Šikovna je, kaj šikovna!

Mina: Saj jo ~~pa~~ tudi ućim, kar morem, da ne bodo mogli reći, da je
za nič gospodinja, ko pride enkrat do tega.

Joz: Ali je mari na tem?

Mina: Zdaj še ne, pa bo. Kar na mestu, kjer je.

Joz: Kako?

Mina: Pri Tomaževcu.Janez jo bo vzel, če tako ostane, kakor
ima Tomažove zdaj napeljano.

Joz: Kaj ti ne poveš!

Mina: Saj bi prav za prav ne smela praviti, pa mi ^{je} kar tako nekako
ušlo čez jezik, da sem bleknila. Pa da ne boš kje naprej čen-
čal.

Joz: Kaj meni mar. Bom že mimogrede pozabil.

4. prizor.

Prejšnja, Robar, Lipe, Cene.

Robar (pritira präd sabo Ceneta in Lipeta, na rami pa ima tri puške).

Mina (se ustraši): Ježeš, kaj pa je to?

Joz: Kaj pa je to?

Robar: Zgodaj sta začela taledva vaša krlina. Koj od Cvetkove frate
not sem ju zasačil, ko sta stikala okrog za divjačino s puš-
kama. (Odloži dve puški, pri sebi obdrži svojo.)

Joz: Ali res? (Stopi pred fanta) Ali res? (Fanta ne odgovorita.)

Mina: Še tega je treba! Vso planinò bosta spravila v slab glas Ni
dosti, da sta za delo za nič, še skrivaj loviti sta začela.

Joz: Samo brez dela bi rada dobro živela in da bi jima kar takole
od zgoraj doli štruklji padali v usta!. - Kaj pa bo zdaj?

Robar: V zapor pojmeta, kakor vsak lovski tat.

Joz: Saj prav za prav - nista nič vlovila. (Stopi spet pred fanta)
Ali sta streljala?

Cene (uporno): Nič.

Lipe (samo molče odkima.)

Joz: Ali ne vesta, da se to ne sme? (Fanta molčita.)

Robar: Jaz bom napravil preiskavo, vaju pa bom nekam zaprl, dokler ne povesta, kje sta prišla do pušk. Kam naj ju zaprem? Nekje mi dajte prostor.

Joz: Tamle en svinjak je prazen.

Robar: Kje?

Joz: Za bajto.

Robar: Halo, razbojnika, naprej! (Odtira fanta za kočo.)

5. prizor,

Joz, Mina.

Mina: Pomisli jih, vampe!

Joz: Nista več vampa, Mina. Že dorašča takale mladina in kar vidi pri odraslih, molče naredi za njimi. Je že tako..

Mina: Je že tako! Ti bi jih zagovarjal, če bi skeđenj zažgali..

Joz: V teh letih se mladini nekako meša v glavi, mi je pravil tisti profesor, ki je hodil kamne in rože nabirat v hribe. Rekel je, da vse vre v njih, zato pa marsikaj narobe naredi. Čakaj kako je že rekel, da se temu reče? Pobarija, ali kako že. Zato jim je treba marsikako norost odpustiti, ki jo tem zaletenju utrinejo.

Mina: I, seveda, gospoda pač zmiraj zagovarja svoje razvajene car-
keljčke.

Joz: Robarja morava pogovoriti, da ne bo spravljajl tē rečona dan ali pa celo dajal na sodnijo. Malo mu ga prinesi.

Mina: Še to! (Vstane) ~~BamkoččakmsinamimnkruhaanBesedamimkonid~~

Joz: Pa sira in kruha. Beseda ni konj! Da ne bo planina v sramoti.

Mina: Ti že veš. (Gre s pinjo v kočo.)

6. prizor.

Joz, Robar.

Robar (pride nazaj): Tako, tiča sta že notri. Tega ne spravim iz njiju, kje sta dobila puške. Ali ti kaj veš?

Joz: Kako naj vem?

Robar: Pa vsaj kaj slutiš.

Joz: Prav nič. Niti misliti si ne morem, kaj ju je neslo tja doli.

Robar: Pravita, da ste šla na medveda.

Joz: Na medveda! Ti ljubi Bog in, na medveda! Kdo pa ju je napeljal na to misel?

Robar: Slišala sta nekje, da je medved v hosti.

Joz: Tukaj so se res razgovarjali zadnjič nekaj takega. - So pač otroci, njima ne moreš zameriti.

Robar: Nista več tako majhna, da ne bi mogla presoditi, kaj je prav in kaj ne. Pod veliki paragraf res še ne spadata, ali kar ta-

ko spregledati se jima pa tudi ne sme. Kazen mora biti!

Joz: Saj jo že prestajata v svinjaku, jaz jih bom jima pa še tudi naložil na zadnjo plat, da si bosta zapomnila medveda.

7. prizor.

Prejšnja, Mina.

Mina (prinese čutaro): Malo ga cukni, Robar, ko si imel tako težko službo s tema dvema.

Robar: To pa to, Mina! (Hlastno poseže po čutari in krepko nagne.)

Mina: Jaz bi rekla, nikar ne spravljal te rečana sonce. Ni vredno radi takih paglavcev.

Robar: Ti tega ne razumeš, Mina! Služba je služba in jaz imam od vsakega vjetega divjega lovca goldinar. (Pije.)

Mina: Pri službi ne boš nič prikrajšan. Za ta dva goldinarja ti pa jaz jamčim, da jih boš dobil, če praj ne ieseni, ko pridemo doli.

8. prizor.

Prejšnji, Jerica.

Jerica (prinese na lesenem krožniku sir in hlebec kruha in postavi pred Robarja): Malo prizgriznite, stric.

Robar: O, o,, poglej jo Jerico, poglej! Kar nekam pognala je na vse kraje. Cela nevesta si že postala... (Pije.)

Mina: Saj tudi bo....

Jerica (se posmeje in položi Mini roko na usta): Se mi kaj prileže na planini!

Mina (je opazila, da bi se bila spet kmalu zagovorila) Nihihih! Ti hudimanov jezik. Imaš že prav, Jerica.. - Vzemi, vzemi, Robar!

Jerica: Prav lepo pozdravite doli naše, stric! (Odide v kočo.)

9. prizor

Prejšnji brez Jerice.

Joz: Vse na stran, Robar. To veš, da je naša planina na dobrem gla, su. Če zdaj razbobbaš fanta za lovska tatova, bomo vsi očrtni, najbolj pa Tomažove, župan. Poreko, da drži take ljudi v planini in kdo ve, kaj vse bodo jeziki še nastavili nanj in na nas vse iz same zavisti in zlobe, ker se tako lepo razumemo, kakor nobeni drugi planšarji, kjersibodi..

Mina: To pa res!

Robar, (ki krepko je in še krepkejšo pije): Jak - jak....Služba je služba. (Ga potegne.)

Mina: Županu se pa tudi ne kaže zameriti, ali ne Joz?

Joz: Bi dejal, da ne, saj je dober človek. Roka roko umije....

Mina: Obe pa obraz. (Gre v kočo.)

Joz: Kakor sem rekel; fanta bom še jaz vzel v roke, za vse drugo pa vsimskupaj molčimo, bo pa za vse prav.

Robar: Če bi pa le prišlo na dan?

Joz: Nič se ne boj. Midva z Mino bova molčača, kakor grob, fanta

pa tudi ne bosta sama sebe opravljala pri ljudeh. Drugi pa nihče ne ve.

Mina (prinese iz koče mal hlebec sira in ga da v Robarjev nahrbtnik, ki ga ima na sebi): Tole ti vtaknem v nahrbtnik, da boš imel doma za malco.)

Robar: Le vtakni, le! (Popije zadnjo srago iz čutare..) Ampak, to pa rečem, če zgubim zaradi teh vaših potepov službo, ne imata vié va na duši.

Mina: Nič se ne boj.

Joz: Prav gotovo.

Robar (vstane, pozna se mu, da ga čuti): Če je ~~pa~~ tako, pa bodi. Samo da ne boš pozabila, Mina: Dva goldinarja!

Mina: Brez skrbi, ne bom, ne!

Robar (stopi od mize): Pa naj bo! (Vzame svojo puško) Pa naj bo! (Se maie) Molčita, pravim, pa dobro se imejte. Bom že še kaj prišel pred jesenio.

Mina: Le pridi, le!

Robar (med odhajanjem): Pa - z Bogom - no, adijo! (Odide.)

10. prizor.

Mina, Joz.

Mina: Sva ga pa le pretentala (Vzame čutaro) Potrobil je pa tudi vse do zadnje srage (trese čutaro)

Joz: ~~Pa~~ puške je tudi pozabil vzeti s seboj. (Vstane in gre po puške) Pa se ja ne bo domislil, da bi prišel nazaj po nje. Spravil jih bom. (Nese puške v kočo.)

Mina: Le. Ni treba, da bi jih kdo videl. Če ~~pa~~ pride, mu jih boš pa dal. Da sta le smrkoveca rešena! (Nese krožnik in čutaro v kočo.)

11. prizor.

Joz potem Jur.

Joz (pride iz koče, sede k mizi in prelistava knjigo, ki leži tam):

Jur (pride): Dober dan. Joz!

Joz: Bog daj, Jur!

Jur: Kaj pa se je zgodilo?

Joz: Kaj naj bi se?

Robarja Jur: Robarja sem videl šariti tu okrog.

Joz: To ni nič takega.

Jur: Nekaj je pa le moralo biti. Zastonj ne prihaja kar na vsem lepem, kadar ni lova sem gori. (Sede)

Joz: No, če si že tako radoveden, bom pa povedal. Nekdo je moral videti, da sta s šianom skrivala vajini puški na svislji v seno. Vse je premetal, na zadnje jih je ~~pa~~ dobil in mene je krivil in pestil na vse pretege. Bolj sem se rotil, da ne lovim in da puške niso moje, boli je na me pritiskal, naj povem, čigave so. Jaz sem tajil, kar sem mogel, ubraniti pa nisem mogel, ~~da~~, da bi

jih^{ne} vzela. - Zadovoljna bodita, ti in Šimen, da ne ve, čegave so.
 Jur: Pa ravno zdaj, ko imam v Bvažku^{ovi} šenožeti zapomnjenega imenitne-
 ga srnjaka.

Joz: Kaj češ! Ga pač enkrat ne bo.

Jur: Pa bo! Vse eno bo, če ne tako, pa tako.

Joz: Pusti, pusti to, Zmiraj si z eno nogo v kehi. Ali je treba!

Jur: Če pa ne morem. Sam vem, da prav za prav ni prav.

Joz: Se moraš pač premagati. Človek ne bi smel nikoli podleči greš-
 nim vabam, ki se mu nastavljajo povsodi.

Jur (vstane): Ti lahko govoriš, Joz. Pa brez zamere.

Joz: Ni na čem.

Jur: Adijo, no! (Odide.)

Joz (kliče za njim): Z Bogom pa še kaj pridi!. (vstane in gre za kočo.)

12. prizor.

^{zame} Joz, Cene, Lipe.

Joz (pripelje fanta izza bajte): Take pa že utriniata vidva, da že ne
 vem več, kaj početi z vama. Za las je manikalo, da vaju niso za-
 prli in še mene zraven. Ali je tega treba!. Palica bo pela!

Lipe: Stokrat prosim, stric! (Poklekne) Nikoli več, nikoli več ne
 bom! (Povzdigne sklenjene roke)

Joz: (čentu): Ti pa še, trma, napihnjena, kaj ne?

Cene: Ne.

Joz: Jaz bi vaju moral dati na klop in vsakemu dvajset krepkih po
 hlačah. To sta zaslužila. Le kaj bo iz vaju, kaj? Nobeno delo
 vama ne diši, da se že drugi pastirji sprašujejo, zakaj sta
 sploh na planini. Brez muje se še čevelj ne obuje. Delati, je
 treba, delati, ne pa iskati medvedove kože in drugih takih re-
 či, ki naj pripomorejo do lahkega in brezskrbnega življenja.

Lipe: Saj bom, saj bom! Vse, kar boste ukazali. (Vstane)

Joz: Ne ljubi se mi, da bi vaju pretepal. Bo že življenje napravilo
 svoje, če se sama ne poboljšata. Življenje ima naidališi in naj-
 težji bič v rokah, ki si ga splete vsak človek navadno sam. Bosta
 že čutila, kako bo padal po vajinih hrbtih, če ne bosta pametna.

Lipe: Jaz bom, prav gotovo bom.

Joz: Da se ne bodo drugi spet spraševali, kje se potikata po krivih
 potih in se norčevali iz vaju, bosta nesla zdaj takoj v Češnjevo
 sir. Sta dosti močna. Doli prespita, jutri popoldne pa nazaj. In
 da se ne bosta potepala drugje okrog. Bom že zvedel. (pokaže
 na vrata) Not in pripravita se! (Vse trije odidejo v kočo.)

13. prizor.

Franca potem Jerica

Franca (pride spredaj od desne in obstoji, pogleda okrog sebe, si obri-
 še pot s čela. Nosí velik, lep cekar, sploh je nekako nedeljsko
 opravljena): Hvala Bogu, zdaj sem pa gori.

Jerica (prileti iz kočje) : O, teta, teta, videla sem skozi okno, da ste prišli! Pozdravljeni, teta! (Jo obema in poljubuje) Da ste le prišli! Tako mi je bilo že dolgčas po vas! Vi, moja mama! Da ste le prišli.

Franca (jo ogleduje): Kako pa je kaj, Jerica, kako? Kar nekam večja se mi zdiš. Lepa, rdeča, kakor jabolček! Ti moja Jerica, ti! (Jo poljubuje) Ti brez mame, jaz brez otrok, tako sva se našli.

Jerica: Saj ste vi moja mama.

Franca: Ti pa moj otrok, kaj ne, Jerica?

Jerica: Prav gotovo, teta.

Franca: Veliki šmaren je jutri, sem si pa mislila, nič ne zamudim doma pri delu, pa stopim v planino, da vidim našo pridno Jerico.

Jerica: Ne vem, če je res tako pridna...

Franca: Pa jaz vem. Da ne pozabim: Oče in Janez te najlepše pozdravljata. Pa odpustek sem ti prinesla od Janeza, ki ga je zadnjič kupil za te na Bistrici. (Vzame iz cekarja v lep papir zavito lectasto srce in ji ga da.) Vidiš.

Jerica (hitro odviije): Uuuu!! (Skoraj v zadregi pogleda Franci v obraz) Hvala lepa, teta...

Franca: Janezu, kaj ne? Mu bom že povedala.

Jerica: Imam nabran prav lep šopek planinskih rož, pa g^a boste nesli Janezu za odpustek od mene s planin, kaj ne?. Poiđite not, da se ne prehlata, ko ste spoteni, tukaj pa le malo piha. (Obe gresta v kočjo.)

14. prizor

Joz, Cene in Lipe

Joz: Kakor sem rekel, nihar ga ne lomita in opravita, kakor se spodobi. Ne bosta pozabila pozdraviti pri Tomaževcu in doma, da ne bodo rekli, da veju nič manire ne učiva z Mino..(Odide v kočjo.)

Cene in Lipe (nosita na hrbtu lesena stojala, na vsakem hleb sira) Bova

Lipe: Z Bogom, stric.

Cene: Ah, pusti ga!

Lipe: Z Bogom se pa vendarle spodobi, reči, ali ne. Če niega ne bi bilo, bi bila midva zdaj že nekje doli pri žendarmeniji in na zadnje še uklenjena, takole! (Pokaže)

Cene: A, beži, beži! (Pogleda na mizo) Pogledaj, tam so pa tiste bukve, ki so čarovnije v njih napisane pa od zakladov. Ujui! To bomo pa brali. Ne bi bilo napak, če bi se dobil kak zaklad. Juhu! (Vtakne knjigo v žep.)

Lipe: Pusti jo, saj ni tvoja! Da boš še kaj zacopral žnio in te bo vrag vzel, boš pa imel.

Cene: Beži, beži! Zajec, strahopetni! (Odhiti, Lipe neodločno za njim)

15. prizor.

Marincelj potem Joz.

Marincelj (s košem na hrbtu pride v ozadju po strmini, odloži koš in sede k mizi. Nekaj časa sedi in poslušajo, kako v gozdu od časa do časa zapoje kaka planinska ptica.)

Joz (stopi na prag in zagleda Marincelja) O, Bog te je dal, Marincelj. Vendar enkrat spet v gorah: Pozdravljen, Marincelj! (mu stiska roko).

Marincelj: Bog daj, Joz! Res, dolgo že nisem prišel v vašo planino. Povsod drugje sem kretil ~~in~~ okoli. Parkrat sem nesel v lekarno v Radovljico nabrane rože....

Joz: Tistemu apotekariju, ki je malo zmešan?

Marincelj: Saj ni, ne!

Joz: Ljudje tako praviijo, jaz ga ne poznam.

Marincelj: E, ljudje! Saj je le tako zabaven, ljudje ga pa imajo za neumnega, ljudje, ki so sami dosti zarukani.

Joz: Kaj pa je kaj novega po svetu? (Sede k mizi.)

Marincelj: Vesel bodi, da si na planini in nič ne vidiš in ne slišiš. Vse skupaj je malo prida. Jaz se zgovarjam doli po večini samo z otroci, s takimile (kaže, da z malimi), ki jim siie še odkritost z oči in gre resnica z jezika. Drugo pa vse skupaj ni nič.

Joz: Saj boš ostal tukaj čez noč, kaj ne?

Marincelj: ~~Saj~~ sem s tem namenom prišel, še posebno, ko je jutri praznik. Podutrišnjem ~~sem~~ pa namenjen spet doli, potem pa z rožami v Kranj.

Joz: Celo v Kranj!

Marincelj: V apotekah jih potrebujejo in komaj čakajo, da pridem z njimi.

Joz: Verjamem! - Ali te lahko nekaj vprašam, dokler sva sama?

Marincelj: Zakaj pa ne, Joz! Če bo le kaj vedel odgovoriti pravega.

Joz: Vem, da boš (Gre v kočo in prinese vrečico.) Ti, ki se razumeš, ne le na rože, ampak tudi na kamne in rude, boš vedel, ali je tole kaj vredno, ko se sveti, kakor zlato. (Vsuje nekoliko vsebine na roko.)

Marincelj (gleda): Kaj pa misliš, da je? Ali mari zlato?

Joz: Ne vem. Zato pa ^{sem} dejal, ne kaže se osmešiti in nositi kam naprodaj, dokler nisem gotov....

Marincelj: Imaš prav. To je kršec, žveplena ruda, ki bi bila veliko vredna, če bi je bilo na ^{vragu} ~~vragu~~, tako pa ni nič.

Joz (je zaprepaščen, glava se mu obesi): Nič, praviš?

Marincelj: Nič, nič, Joz.

Joz (vsuje to, kar je imel na roko v vrečico): Jaz sem pa mislil....

Marincelj: Da je zlato, gotovo. Kje pa si jo dobil?

Joz: Tamle gori bližju vode. Če ni nič, ni nič. Človeku naše sorte ne cvete zakladi. Edin zaklad, ki ga imaš so roke, če jih pridno in prav obračaš. (Večerna zarja)

Marincelj: Tako je Joz. Vsak po svoje se moramo pehati in truditi za ta ljubi kruhek, ne gre drugače.

/Čuje se zvonkljanje živine, ki se približuje. (Iz doline ^{ice} ~~ju~~ zvonovi za jutrišnji praznik.)

16. prizor

Prejšnja, Lojze, Tone, Micka in Špelca, pastirji in planšar^{ice}.

Lojze (še med prihajanjem): Sem vam že povedal. Jutri je šmaren in Minin god. Zapeli ji bomo in ji dali ta šopek planinskih rož.

Micka (je zapazila Marincelja): Pogledajte, pogledajte, kdo je prišel!

Vsi: Marincelj, o Marincelj

Špelca: Ali imate citre?

Vsi: Citre, citre!

Marincelj (V zame iz koša citre): Kdaj pa sem ~~že~~ bil brez njih? Drugače bi ne upal priti v planine. (Poskuša na citre.)

Tone: Stopimo sem pred vrata, takole. Zdaj pa začnimo:

Zbor Jutri je veliki šmaren,
velik praznik za nas vse.

Še posebej za planince,
koze, krave in ovce.

Zraven pa tuč' teta Mina
svoj imenski dan slave.

Planšarice in pastirji
se ga srčno vesele.

Da bi medli, cvrli, pekli
mного dolgih, krepkih let!

Mleka, masla, skute, sira
naj bi bila polna klet.

Polno zdravja mi želimo
teti Mini za njih god.

V sreči naj jih mnoga leta
nam ohrani še Gospod!

Živio, živio, živijo!

17. prizor

Prejšnji, Mina, Franca, Jerca.

Mina, Franca in Jerca (so stopile na prag že med pesmijo).

Lojze: Teta Mina, zdaj smo vam zapeli za god pesem, ki sem jo jaz pri kravah na paši zložil. Vem, da ni Bogve kaj, ampak prišla je meni in nam vsem iz srca. (Ji da šopek) Tukaj pa šopek planinskih rož, ker drugega nimamo. Veliko zdravja in sreče, pa še mnogo let!

Vsi: Živio, teta, živio.

Franca in Jerica (stiskaka Mini roko): Veliko sreče!

Mina: Prav lepo zahvalim vsem skupaj. Oddolžila se bom pa, ko pridemo spet doli.

Joz: No, Marincelj, zdaj jim pa eno zaigraj, da se bomo zavrteli.

Vsi: Planinsko polko! Juhuhu!

Splošni ples: (poleg mladih plešeta tudi Joz in Minca, le Franca se blaženo smehlja, stoječa na pragu.)

Zastor.

IV.

Ob robu gozda s pogledom na travnik. Majhen potoček čez skalo. Noč. Lunini žarki se le tu in tam prerinejo skozi drevje. Primerna, komaj slišna godba.

1. prizor.

Godba se bolj poživi. Ples zajčkov.

2. prizor.

Šimen, Jur.

Ko je utihnila godba, prideta previdno Šimen in Jur, ki nosita zanjko. *in skobec*

Šimen: Prav nič nama ne bo skljuboval Robar, čeprav je pobral puške. Imamo še zanjke tudi za srnjaka.

Jur: Misliš, da zahaja sem?

Šimen: Seveda hodi na rože. Le poglej, kako¹ma odjedene vršičke.

Jur: Znamenje je že.

Šimen: Pa gotovo! Kar nastaviva. Ti naredi, se bolj razumeš na to.

Jur: Daj sem. (Vzame zanjko in nastavlja.)

Šimen: Jaz bom pa še za lisjaka nastavil ~~skobec~~ skobec.

Jur: Zakaj?

Šimen: Če se srnjak vjame, se zgodi, da spusti včasih glas. To pri-
vabi v bližino lisjaka.

Jur: Misliš, da je že dober - za kožo?

Šimen: Da se le na ovsenem strnišču povalja, je pa dober, saj bo vsak čas mali šmaren. (Nastavlja past.)

Jur: Saj res! - Malo preveč zahtevaja midva od lovske sreče. Kar srnjak in lisjak naj bi se vjela!

Šimen: Ne bi bilo slabo. Greva tudi v poravnavo za enega od obeh.

Jur: Prav gotovo. Tako, jaz sem že.

Šimen: Ti pridi pogledat zjutraj. Imaš bliže.

Jur: Pa bom.

Šimen: Samo suho hruško še nabodem. - Tako, zdaj je pa skobec tudi.

(Odide.)

Graba!

3. prizor.

Cene Lipe.

Cene in Lipe (prideta s svetilko, nosita kramp, ~~in~~ lopato in vrečo.)Kuplet: Le previdno, le previdno!

To, kar iščeva, ni vidno!

Pst, pst, pst!

Upava v veliki nadi,
da tu v zemlji so zakladi!

Cin, cin, cin!

Ki jih bova izkopsala,
če bova pravilno znala
Klep, klep, klep!Znala bova prav gotovo!
če ne koj pa spet na novo:
En, dva, tri!Ko pa bova jih imela,
prec`domov bova hitela.

Hola, hola, hopsasa!

~~Kmalu~~ Polne žepe bo zlata!

Bo zlata, bo zlata -

Hola, hola, hopsasa!

Lipe: Zdaj pa, kje naj kopljeva?

Cene: Tukaj? ~~Maschnastomnemmonavamprekopatium~~

Lipe: Kje, tukaj? Vso hosto ne moreva prekopati!

Cene: Ni treba vse hoste. Jaz sem točno slišal, ko sem prisluškoval, ko so se zgovarjali Joz, Jur in Šimen, da je tukaj pravi kraj.

Lipe: Če si le prav slišal!

Cene: Pa še to, da hodi eden sem zaradi zaklada in da je neke rože. Mora že biti kak čarovnik. Pa od nekega Laha je tudi Joz enkrat govori, da je hodil po zlato.

Lipe: Če si le prav slišal, Cene.

Cene: Malo poiščiva, kje ^{bi} bilo kaj podobnega.

Lipe: Kakšno pa naj bo? (Sova zapoje oddaljena.) Slišiš?

Cene: Sova!

Lipe: Ni dobro znamenje.

Cene: Nikar ne nergaj zdaj. Zdaj sva tukaj in v tistih bukvah je zapisano, da se ne sme odnehati, če si enkrat zraven, če ne vse zgine.

Lipe: Znaš na pamet izreke, ki jih je treba izreči?

Cene: Jaz sem mislil, da jih znaš ti.

Lipe: Saj si le ti imel knjigo. Čakaj, kako že gre: Žlindra žlandra, dobri duh! Daj zaklad, če nisi suh.

Kolman (Lipe)

Cene: Pa še naprej!

Lipe: Naprej pa ne znam več!

Cene: Kaj nama potem pomaga, če ne znaš vsega.

Lipe: Jaz nisem imel knjige.

Cene: Saj bi jo še danes lahko imela, če ~~ne~~ ti ne bil skrivaj dal Jozu nazaj.

Lipe: Saj je njegova.

Cene: Če jo pa midva potrebujeva.

Lipe: Kaj pa zdaj?

Cene: Do zaklada morava priti tako ali pa tako.

Lipe: Kako?

Cene: Kar od kraja začniva. Tukaj narediva ris, takole. (Zariše v zemljo krog.)

Lipe: Pa tri križe, tako! (Napravi križe.)

Cene: Mora, mora mora tudi biti zraven, tako! (Nariše moro.) - Da se nama le to posreči, potem me niti malo ne skrbi, da dobim še kačjo krono.

Lipe: Zakaj pa, če imaš že zaklad.

Cene: Če je kačja krona zraven, ne more zmanjkati zaklada, pa če bi ga še toliko porabil preč. Nikoli ga ne zmanjka. - No, začniva!

Oba (hodita v krogu): Žlindra, žlandra, dobri duh, daj zaklad, če nisi.... (Prav v bližini zaskovika sova, oba se prestrašita in kleceta na tla)

Lipe (prestrašen): Sova! (Premor) Jaz grem raje domu. (vstane.)

Cene: Zaradi sove pojdeš domu, sram te bodi!

Lipe: Potem pa začniva, lej!

Oba (se streseta in hodite spet v krogu): Žlindra, žlandra, dobri duh, daj zaklad, če nisi suh. Žlindra, žlandra, dobri duh, daj zaklad, če nisi suh. Žlindra žlandra dobri duh, daj zaklad, če nisi suh! - (Premor)

Lipe: Veš kaj, meni se zdi, da ne bo nič.

Cene: Pa poiščijā drugo mesto.

Lipe: Kje?

Cene: Tu okrog.

Lipe: Pa dajva.

Cene: Kar kramp pa lopato v roke! (Vzameta ~~masak~~ orodje in hodita okrog, brskata po travi. Cene strašno zakriči) Oh, oh, oh- Lipe pomagaj.

Lipe: Kaj pa je?

Cene: Me že ima, me že ima! Pomagaj Lipe, pomagaj! Me že ima!

Lipe: Kdo?

Cene: -Oooooooooo! Za nogo me drži, za nogo!

Lipe: Kdo pa?

Cene: Hudoba, sama hudoba, pomagaj, Lipe, pomagaj!

Lipe: Hudoba! Uuuuuu! (zbeži.)

4. prizor.

Cene! sam

Cene: Pomagaj, Lipe! Pomagaj! Kje pa si? - Pomagajte, pomagajte!
(Se skuša oprostiti) Pomagajte, pomagajte. Lipe, kje si? -
Pomagajte! (Sova prav blizu.) Pomagajte!

5. prizor.

Cene, Jur in Šimen

Jur (še za odrom): Kdo pa kliče?

Cene: Pomagajte, pomagajte!

Jur: Kdo pa si?

Cene: Pomagajte!

Jur in Šimen (prideta)

Šimen: Jur, poglej luč!

Jur: Pa ja ne gori zaklad.

Šimen: Če bi le hotel biti.

Cene: Pomagajte!

Jur (pride bliže): Kdo pa si?

Šimen: Saj je tu svetilka. (Vzdigne svetilko in posveti Cenetu v ob-
raz) Ti, Cene!

Jur: Cene! Kaj pa delaš tukaj ponoči?

Cene: Reši me Jur.

Šimen: Kaj pa je?

Cene: Nekaj me drži za nogo, da ne morem preč.

Šimen (se na vsa usta zasmeje): V skobec je prišel!

Jur: Zdaj pa imaš lisjaka, Šimen.

Šimen: Na, drži! (Da svetilko Jurju) Da ga dobim ven, tega lisjaka!
Kaj pa imaš tukaj na tleh? Lopata in kramp pa vreča zraven.

Jur: Kaj pa si hotel tukaj, fant?

Šimen: Povej, če ne te pustim v skobcu do jutri.

Jur: Povej!

Šimen: Kar pustiva in pojdiva.

Cene: Prosim, prosim, rešita me, saj bom povedal. Z Lipetom sva šla
iskat zaklad.

Jur: Zaklad? Pa ravno tukaj sem.

Šimen: Žakaj pa sem? (Ga je rešil.)

Cene: Ker ste se zadnjič zgovarjali z Jozom, da je tukaj najpri-
pravnejši prostor pa...

Šimen (Jurju): Od svojega sina govorilo
Jur: Veš, fant, kaj si zapomni za vse čase: Nikar ne prisluščaj, če
se ljudje zgovarjajo o stvareh, ki tebi niso nič mar. Pošten
človek ne vleče na ušesa.

Šimen: Zdaj pa zgini!

Cene: Prosim, nič ne pravita, da sta me reševala, ker se bodo druga-
če naši preveč norčevali iz mene.

- Jur: Če obljubiš, da tudi ti ne boš ničesar pripovedoval.
- Cene: Ne bom.
- Šimen: Prav gotovo?
- Cene: Prav gotovo.
- Šimen: Prihodnjič pa bodi pameten in nikar ne stikaj za zakladi, saj jih nikjer ni. Zdaj se pa spravi! (Mu naložita kramp, lopato in vrečo, dasta mu svetilko)
- Cene: Ne bom, ne. Nikoli vama ne bom tega pozabil, da sta me rešila. Lahko noč! (Odide)

6. prizor.

Jur, Šimen.

- Jur: Kaj mu pride na um, fantu!
- Šimen: Zdaj bo pa zdrav in ne bo več počel takih neumnost.
- Jur: Si spet nastavil?
- Šimen: Ne bom. Moram skobec pokaditi, drugače žival ne pojde blizu. *(Vzame skobec)*
- Jur: Imaš prav. ^{kar} ~~Potem~~ pa pojdiva. (Odideta.)

7. prizor.

Zajci.

(Sova zaskovika in se ponovi zajčji ples
Zastor.

18/1

Naj vzamemo ljudi zanjke domov. Je že pravi skobec tu skobec (Vzame zanjko.)

V.

Kakor pod I in III .Na žadnjem vogalu kože nekaj suhljadi, poleg nje tnalo.

1. prizor

Lipe potem Cene

Lipe (na tnali seka suhe veje in jih nosi , razsekane, v kočo pa se spet vrača. Med tem, ko seka, pride od ozadja)

Cene, ki obstoji in nekaj časa gleda, kako Lipe dela, potem): To si nekam priden.

Lipe: Bolj že, kot ti.

Cene: Ti, (pristopi) lisičjo luknjo sem naznal.

Lipe: Misliš, če z medvedovo kožo ni šlo, pojde pa z lisičjo.

Cene: Na to še mislil nisem.

Lipe: Jaz naj kaj takega še misliti ne utegnem. Jaz delam!

Kuplet:

Cene: To si, Lipe, ti neumen,
da se mučiš in garaš.

Jaz bi samo t^o rad vedel,
kaj od tega li imaš.

Lipe: Kruha do³ti, sira¹, mlēka²,
kolikor ga poželim
in še marsikaj povrhu
jaz od Mine tu dobim.

Cene: Kaj je kruh in sir in mleko!
Jaz bi hotel kos mesa!
In če mi ga ne bi dali,
grem-in delajta samà! (Kaže na kočo.)

Lipe: Marsikdo ni zadovoljen,
če še toliko dobi!
Tudi medved ga ne zbrihta
in ga skobec ne zmodri.
Tak si ti! Cene, Cene, taksi ti,
mene pa je izučilo:
Spet me delo veseli! (Vzame breme suhljadi in jo odnese v kočo.)

Cene (nekaj časa stoji in premišljuje, govori): Njega pa je izučilo.
Spet ga delo veseli. - Saj ima prav. Vse, kar sem poizkusil,
da bi prišel do bogastva, mi je spodletelo. Kačje krone že
niti več iskal nisem. Kaj bi žnjo, če nimam kaj, kar naj bi
mi varovala. Sicer pa pravijo, da je sploh ni. (Poje)

Če s pravdarkom vse premislim,
ima Lipe res kar prav!

Srečen bodi, zadovoljen, (Lipe pride iz kočje)
 le da mlad si, čvrst in zdrav
 Oba: Srečen bodi, zadovoljen,
 le, da mlad si, čvrst in zdrav.

/Plés/

Kaj je medved, kaj zakladi,
 kačja krona in zlato!
 Stokrat več so naše mame,
 naša zemlja in prelepo to nebo!
 Oj prelepo to nebo!.

Lipe (seka.)

Cene (nosi v kočjo, in se vrača.)

2. prizor.

Prejšnja, Jerica.

Jerica (stopi na prag): Kam pa bi to zapisal!

Lipe: Kaj?

Jerica: Da Cene dela.

Lipe: Saj zmiraj.

Jerica: Ne da bi vedela.

Lipe: Saj nisi povsod zraven, kjer mi delamo.....

Cene: da nam kar pot curlja po hrbtu.

Jerica: Tebi že kar teče, kakor hudournik, vem.

Cene: Vsak po svoje. (nese zadnji ostanek.)

Jerica: Čez zimo se bo v veži vse lepo posušilo, da bo prihodnje leto
 kar vžigalico treba pritakniti, bo pa zagorelo.

Lipe: Pa tudi tako je prav, da smo dali v vež, drugače bi nam še
 lovci po zimi vse skupaj pokurili. (Cenetu, ki se je vrnil)
 Pojdi, kreva pomagat, da spravimo živino skupaj za odgon.
 (Odideta.)

3. prizor.

Jerica, Mina.

Mina (stopi na prag): Bog bedi zahvaljen, danes pa grežo! Kar skoro
 malo hudo mi je vsako leto, kadar se poelavljam v jeseni po
 planine, ker zmiraj mislim, ali ni mogoče zadnikrat.

Jerica: Kako morete misliti tako, teta?

Mina: Ko si človek v teh letih, nikoli ne veš, kje te smrt čaka.

Jerica: Niste še na tem, ne. Še marsikako mlado posekate.

Mina: Ne rečem, pri delu! Leta so pa druga stvar. - Še kar dobro
 smo opravili letos.

Jerica: Da bi boljše ne mogli! In vse je šlo po sreči. Živina se vra-
 ča zdrava in lepo rejena s planine. Mi vsi pa smo tudi lahko
 zadovoljni. - Oh, teta, kar lepo je bilo tu gori to poletje.
 Če bo Tomaževčevemu očetu prav, bi najraje prihodnje leto kar
 spet prišla.

21/1

Mina: Mislim, da mu bo kar prav.

Jerica: Vi ~~ni~~ malo prigovorite, teta, potem bo pa že....

Mina (pomembno, šaljivo): Če bo Janez pustil...

Jerica: Janez! Zakaj pa ne bi?

Mina: Te ima gotovo raje doli pri sebi.

Jerica: Ne rečem, da ne. - Vidite, na to sem pa čisto pozabila. - No, kakor bo, pa bo!

Mina (se smeje): Tako, tako, Jerica. Kakor bo, pa bo! Si že pridna! Pospravile sva vse, da bo Tomažove kar gledal, ko se vrne od živine.

Jerica: Zakaj pa so prišli gori, ko ženemo dol. Ali se je izplačalo^o za dva dni?

Mina: E, veš, Tomažove je brihten mož in se hoče za vsako reč sam prepričati, kako in kaj. Prišel je pač, da vidi, če je vse v redu in da bo zraven, ko bomo zaklenili in šli.

Jerica: Skrbni so, skrbni. Veselilo jih bo, ko vidijo, kako so planšarice ovenčale Mavro in tudi drugim kravam zataknilo zelenja.

Mina: Vse ga bo veselilo, vse, posebno, ko vidi, kako se vsi razumemo med sabo, da ni krega in prepira med nami. Zadovoljen bo in je gotovo Franci naročil, da napravi celo pojedino za nas, ko se vrnemo.

Jerica: Teta Franca so take dobra duša, že komaj čakam, da bom pri njih.

Mina: Vem, da je tudi njej dolgčas po tebi.

4. prizor.

Prejšnji, Tomažove, Joz.

Tomažove (pride z Jozom): Prav zadovoljen sem, Joz. (Napram Mini) Kar dobro sta jo vozila z Mino.

Joz: Kakor se spodobi, Tomažove. So pa tudi vsi ubogali in delali razun onih dveh potepov.

Jerica: Tudi ta dva sta se poboljšala.

Mina: Lipe ne rečem.

Jerica: Pa tudi Cene. (Mini) Ali niste videli, kako je pomagal Lipetu pri podkuri!

Mina: Danes, danes prvič! Prej je bil pa bolj v nadlego, kakor v korist. Ta fant je za nič! Kaj ga je prejle pičilo, da je malo prijel za delo, ne vem.

Jerica: Mislim, da je že pretuhtal, da ne gre drugače.

Joz: Se bo že pokazalo.

Mina: Midve imava pospravljeno. Pojdi, poglej, Tomažove. (Gre v kočo. Jerica in Tomažove za njo.)

5. prizor

Joz potem Jur in Šimen.

- Jur: Bog ga daj, Joz!
- Šimen: Dober dan, Joz! Poslovit sva se morala priti, ko selite doli.
- Jur: Pa tudi drugače.
- Joz: Bog ga daj! Selimo, selimo, da nas sneg ne zapade v planini. Prav lepo od vaju, da sta prišla po slovo. (Kliče v kočo) Mina, prinesi čutaro, če je še kaj not.
- Jur: Dvakrat po slovo. Enkrat, ker greste doli, držič pa, ker jaz ne bom več kuhal ogljč^v....
- Joz: Ne več? Kaj pa potem?
- Jur: Hm, to ni kar tako. Vedo, da sem na te reči zveržen, so me pa dali za lovskega čuvaja.
- Joz: Noho! Vidiš, zdaj pojdeš vsaj po gotovem, da ne bo treba skrivaj.
- Jur: Saj to je tisto!
- Joz: Kako pa, ko nimaš več puške?
- Jur: Saj je bom tam dobil od tistih, ki so me postavili.

6. prizor.

Prejšnji, Mina.

- Mina (pride s čutaro): A, vidva sta! Malo pri dnu ima še v sebi. (strese čutaro) Kar nagnita jo. Dohi grede lažje nesemo prazno! (Da čutaro Šimnu.)
- Joz (je šel v kočo in prinese dve puški) Pa ti jaz eno dam. Kar izberi.
- Jur: O, berdija, glej jo! Saj ta je moja, ona pa Šimnova. Kje pa si jih, Joz?
- Joz: Spravil sem jih, da vidva nista mogla do njih. Parkrat sta vama delali napotje, da se žandarji hodili okrog vaju in še naša fanta bi bile knalu spravile v keho. Tako reč je spravi-ti v kraj. Zdaj, ko si lovec, jo le vzemi. Kaj pa ti Šimen?
- Šimen: Nič več! Težko sem se premagal in se mogoče ne bil, če bi bile ta beštija še pri hiši. Zdaj nič več! Vse bolj mirno živim, kakor prej.
- Joz: Prav imaš, Šimen. Slaba nagnenja je treba premagati z vsemi silami, da je potem mir pri duši. Še to vzemi. Jur, da boš že takoj začetkom pokazal, kakšen čuvaj si, pa reci, da si dobil skrite v hosti. *(Ta Jurju danga puške.)*
- Jur (je zadnje popil in vrne čutaro Minu): Zahvalim, Mina, pa se priporočim še v prihodnjem letu.
- Mina: Če bom še majarila tukaj. (Gre v kočo.)

7. prizor.

Prejšnji brez Mine.

- Joz: Tako se je še to zravnalo. Prav! Pozimi se bomo doli kaj videli in bomo kako rekli.

JANE: To pa to! Pozdravljen, Joz! Zahvalim, da si jo tako zvozil pri puškah.

Šimen: Jaz tudi, Joz! Zdrav bodi. (Odide z Jurjem)

Joz: Ti tudi. (Odide ~~na~~ v ozadje.)

8. prizor.

Jerica, potem Tomaževc in Mina.

Jerica (pride iz koč, veže cvetje v šopek:

Pesem: Planinski cvet, planinski cvet,
veselje mojih mladih let!
Kako te ljubim iz srca!
Srce pa srečo spet ga da,
ki zame, revo, le gori,
ki moje biti si želi.
Planinski cvet ne zveni mi,
gora se prizadeni mi
in čuvaj me prevar, nadlog
pa srečo trosi krog in krog!
Planinski cvet, planinski cvet,
veselje mojih mladih let!

Tomaževc in Mina (sta kmalu ob začetku pesmi stopila na prag)

Tomaževc (stopi k Jerici) :Nič ne bo prevar, nadlog, Jerca, nič!

Jerica (mu zvesto pogleda v obraz in ga objame): Oče, to sem sreč-
na! (Steče hitro v koč.)

9. prizor.

Prejšnja brez Jerice.

Tomaževc: Nič ne bi mogel biti brez nje, tako jo imam rad.

Mina: Saj jo imaš lahko. Kar skozi največje okno bo pogledal Bog na te tisti dan, ko bo poreka.

Tomaževc: Mislim, da bo najbolje kar v predpustu.

Mina: Imaš prav! Čemu bi odlagal čez Veliko noč. Ti, takrat bova pa še midva zaplesala: Juhuhuhu!

10. prizor.

Prejšnja, Joz.

Joz (se vrne): Če ne bi vedel, da ste ona dva pesušila čutaro, bi rekel, da se ga je Mina nabrala za slovo.

Mina: Saj sem tudi tako lahko vesela.

Joz: Živina je pripravljena za odgon.

Tomaževc: So zanesljivi pastirji zraven?

Joz: Brez skrbi! (Čuje se zvočkliane, ki se oddaljuje.) Že gredo, v božjem imenu! Drugi, ki bodo nosili, pridejo sem, potem pa tudi mi lahko gremo. (Gre v koč, prinese lonček in zeleno vejico, škropi koč in nekaj armra. Vse je svečano-tiho, samo zvončki odhajajoče živine se

čujejjo. On odnese lonček in vejico v kočo, pride s kredo in ž nje napiše na zgornji konec vrat: G + M + Bz +, na sredino pa zariše "Moro" (pentagram): Tako, zdaj je pa bajta zavarovana. Kralji branijo hudobcem v bajto, ta zvezda pa Moro preplaši, da uide pred njo.

11. prizor.

Prejšnji, Lojze, Tone, Micka, Špelca, Jerica in dr Lipe, Cene.

Lojze: Srečno smo jih odpravili.

Micka: Mavra gre prva tako ponosno, kakor bi vedela, da je najlepša--

Špelca: In da ima venec na glavi.

Tone: Zadnji gre pa Kastor, kakor policaj, da ja ne bi kaj kre- nilo stran.

Tomaževc: Zdaj se pa le tudi mi pripravimo.

(Vse hiti in nosi skupaj, tako, da ni nikogar brez večje- ga ali manjšega tovera. Joz ima veliko palico in kožuh, ženske koše, čajne in cekarje, moški lesena stojala s si- rovimi hlebi. Samo Tomaževc ne nese ničesar.)

Joz (ke so vsi pripravljeni za odhod, močno zapre in zaklene vrata in ponudi ključ Tomaževcu.)

Tomaževc: Kar ti ga spravi, doma pa veš, kam ga dajemo. - Taktoraj zdaj gremo v božjem imenu. Vesel sem vašega dela in bom vedel to tudi ceniti ob Novem letu. Prihodnje leto, če bomo zdravi, bomo pa spet planšarili, kakor smo tukaj - razun dveh. Ja, ja! Lipe pa Cene se nista obnesla. Kdor ni za planinski zrak in za sonce, naj gre med prah in temo. Tako sem se odločil#, da pojdeta ta dva h knapom za vajenca.....

Lipe: Prosim, oče, mene nikar! Res, da sem uganjal neumnosti in nisem ubogal. Zdaj sem pa sprevidel, da mora človek le delati, če hoče živeti. Za naprej bom ubogal, kar mi boste ukazali.

Prosim, nikar h knapom! (Poklekne pred Tomaževca.)

Tomaževc (Cenetu): Pa ti? ^{Cene} Tudi jaz se hočem poboljšati.

Jerica: Saj bosta pridna. Lipe je že nekaj časa sem delaven in ubo- gliiv....

Cene (skoraj v jok): Jaz sem pa tudi danes začel..

Mina: Res, res! Danes je začel!

Tomaževc: Bomo videli, kako bo z vama čez zimo. Na planino poide le tisti, ki je tega vreden. Pa ne samo delo! Vreden je ta, ki ima čiste duše in pošteno srce pa odkrit značaj. To zahteva planina od nas vseh!

Pesem: Oj srečno zdaj, planina naša,
oj z Bogom, divni gorski svet!
Poslavljam se s težkim srecem,

a, pridemo pomladi spet!
Ostati hočemo ti zvesti,
sinovi, hčere gorskih trat!
V spominu vedno nam boš bdela,
dokler ne pride spet pomlad.
Tokrat pa spet z veselim srcem:
V planino, v ta prekrasni kraj,
ki nam ga stvarnik je podaril,
kot srečni, zemski, blažen raj.

(Med ponavljanjem zadnje kitice odhajajo in pesem se
zgubi v daljavi.)

Zastor.

22.1.52